

ZASTUPITELSTVO HLAVNÍHO MĚSTA PRAHY

U S N E S E N Í

43. zasedání Zastupitelstva hlavního města Prahy

číslo 43/26
ze dne 13.10.1994

k Zásadám vztahů hl. m. Prahy k dětem a mládeži

43. zasedání Zastupitelstva hlavního města Prahy

I. s c h v a l u j e

Zásady vztahů hl. m. Prahy k dětem a mládeži, které jsou přílohou č. 1 tohoto usnesení

II. u k l á d á

1. radě Zastupitelstva hl. m. Prahy

1.1. vycházet z těchto zásad při jednáních s orgány státní správy a samosprávy a při schvalování opatření v oblasti dětí a mládeže

Kontrolní termín: 31.12.1994

1.2. rozpracovat tyto zásady do konkrétních opatření

Kontrolní termín: 31.12.1994

1.3. připravit novelu Statutu hl. m. Prahy na úseku péče o děti a mládež

Termín: 31.10.1994

1.4. navrhnout vytvoření položky v rozpočtu "pro děti a mládež" pro rok 1995

Termín: 31.10.1994

1.5. předkládat Zastupitelstvu hl. m. Prahy jedenkrát ročně informaci o současném stavu na úseku péče o děti a mládež

Termín: vždy do 31.10.

2. Výboru pro mládež a tělovýchovu ZHMP

2.1. podílet se v rámci své působnosti na realizaci těchto zásad

2.2. sledovat činnost zařízení pro volný čas dětí a mládeže v hl. m. Praze a iniciovat opatření k rozšiřování jejich působnosti

Kontrolní termín: 31. 12. 1994

III. ž á d á

1. ministra školství, mládeže a tělovýchovy ČR

1.1. aby při uspokojování potřeb dětí a mládeže v hl. m. Praze přihlédl k zásadám stanovených tímto materiálem

1.2. aby inicioval u Vlády ČR projednání zákona o mládeži

IV. d o p o r u č u j e

zastupitelstvům městských částí vycházet z těchto zásad při projednávání otázek vztahujících se k dětem a mládeži v hl. m. Praze

RNDr. Jan K o u k a l, CSc.
primátor hl.m. Prahy

RNDr. Jiří E x n e r
náměstek primátora hl.m. Prahy

Předkladatel: rada Zastupitelstva hl.m. Prahy

Anotace: 4408

Provede: rada Zastupitelstva hl.m. Prahy

Na vědomí: členové ZHMP, tajemník Magistrátu hl.m. Prahy, vedoucí odborů a útvarů Magistrátu hl.m. Prahy, starostové městských částí hl.m. Prahy,

Zásady vztahů hl. m. Prahy k dětem a mládeži

Motto: Největším bohatstvím národa jsou děti a mládež

1. Výchozí teze

Prvořadým posláním rodiny a společnosti je výchova dětí a mladé generace. Úroveň péče o děti a mládež si společnost připravuje svou budoucnost. Mládež je ohrožována negativními vlivy více než dospělá populace pro svou nezkušenost a nezralost, teprve hledá své místo ve společnosti a její začleňování je ztěžováno komercializací hodnot. V hlavním městě je mládež vystavena negativním vlivům výrazněji než v jiných částech republiky zejména pro anonymitu prostředí velkoměsta. Měřítkem všech aktivit hl. m. Prahy vůči dětem a mládeži musí být příznivý účinek na dítě a mladého člověka.

Město má odpovědnost za vznik a rozvoj institucí zabývajících se výchovou mladých lidí.

Tyto zásady mají dlouhodobě formulovat politiku orgánů hl. m. Prahy a koordinovat činnost všech, kteří v této oblasti působí. Vycházejí zejména z Úmluvy OSN o právech dítěte a z Charty účasti mládeže na životě měst a regionů Rady Evropy.

2. Cílový stav

Cílem politiky hl. m. Prahy vůči dětem a mládeži je vytváření podmínek pro harmonický tělesný, duševní, mravní a sociální rozvoj mladých lidí. Děti a mládež mají vyrůstat v rodinném prostředí, v atmosféře pohody, lásky a porozumění, avšak s vědomím obtíží a rizik, které život přináší a s vědomím odpovědnosti, kterou vyžaduje. Město musí průběžně provádět sociálně ekonomickou analýzu v tomto oboru podle jednotlivých částí města a na jejím základě upřesňovat formy práce zejména v dále uvedených oblastech.

3. Rodinné zázemí

- podporovat stabilitu rodiny výchovou mládeže k odpovědnosti v partnerských vztazích,
- vyzdvihovat důstojnost a společenský význam péče matky o své děti předškolního věku,
- chránit děti a mládež před nepřiměřenou zátěží při plnění povinností ve škole, zaměstnání i rodině,
- podporovat poradenství v manželské problematice a pomoc matkám, párům a rodinám v situaci nechtěného těhotenství,
- podporovat různé aktivity pro matky a jejich předškolní děti,
- finančně podporovat účast dětí z početných nebo neúplných rodin na hromadných školních i zájmových akcích (školy v přírodě, výlety, tábory),
- podporovat prázdninové tábory pro kompletní rodiny (rodiče s dětmi) s vhodným programem k utužení rodinných vazeb.
- podporovat systémově směry v zajišťování bydlení směřující k tomu, aby rodiny s dětmi mohly užívat samostatný byt

4. Volný čas a sociálně kulturní aktivity

- rozvíjet a podporovat fungující a podle potřeby transformovat organizace a zařízení, jež nepřinášejí očekávaný výchovný efekt,
- podporovat vznik institucí, forem a programů, jež dosud chybějí, s využitím nabídky mezinárodních organizací, náboženských, nekonfesních i církevních institucí, věnujících se dětem a mládeži,
- poskytovat vedoucím oddílů nebo skupin morální i faktickou pomoc, zejména organizovat a podporovat vzdělávání profesionálních i dobrovolných pracovníků pro volný čas dětí a mládeže,
- vytvářet zvláštní programy pro nezapojené děti a mládež, tzv. "děti ulice", zvláště v místech jejich vysoké koncentrace na sídlištích, a podporovat stávající organizace a sdružení, které pracují zejména s touto kategorií, a zdůrazňovat jejich potřeby v informační a propagační kampani,
- koordinovat optimální využívání stávajících školních a jiných vhodných prostor (kluboven, tělocvičen, hřišť) mimo vyučování, současně hledat vhodné a budovat nové prostory pro děti a mládež,

Tyto aktivity finančně podporovat z městských zdrojů zejména prostřednictvím obvodních nebo místních zastupitelstev.

5. Sociální a mravní prevence

- podporovat integraci dětí a mládeže z etnických a národnostních menšin a různých ras do společnosti,
- podporovat síť zařízení azylové péče a krizové intervence pro mládež ohroženou trestnou činností, pro

dětské oběti trestných činů a pro děti v krizových situacích,

- iniciovat zákaz kouření a podávání alkoholických nápojů v místech soustředěného pobytu dětí a mládeže,
- podporovat ochranu dětí a mládeže před mravně závadnými filmy, videokazetami a jinými srovnatelnými nosiči obrazových a zvukových záznamů, elektronickými hrami a tiskovinami, jež by mohly ohrozit zdravý morální vývoj dětí,
- ochraňovat děti před zanedbáváním, týráním a dalšími negativními jevy ze strany rodičů, vrstevníků a ostatních spoluobčanů i institucí,
- iniciovat důslednou kontrolu subjektů ohrožujících mravní výchovu dětí a mládeže (podávání a přechovávání drog, podávání alkoholu osobám mladším 18 let, kuplířství, týráním dětí, podněcování rasové nesnášenlivosti aj.) a navrhnout jejich postihy,
- zřizovat, rozvíjet a podporovat poradenské služby a záchytná pracoviště pro mládež ohroženou zneužíváním zdraví škodlivých látek a promiskuitou a předcházet tak šíření onemocnění AIDS a dalším negativním důsledkům,
- pořádat a podporovat speciální školení a semináře pro sociální a pedagogické pracovníky a členy sdružení, která rozvíjejí preventivní a rehabilitační strategie pro ohroženou mládež,
- připravit ve spolupráci s dětskými a rodinnými psychology a pedagogy programy zaměřené na výchovu mládeže a prosazovat jejich vysílání ve sdělovacích prostředcích v době velké sledovanosti,
- podporovat upevňování zdraví dětí a mládeže formou tělovýchovných aktivit (např. psychorelaxačních, rehabilitačních pro postiženou mládež a děti, pro mládež s drogovými závislostmi, levného sportování i pobytových středisek pro pražské děti a mládež, škol v přírodě, ozdravoven, letních a zimních dětských táborů),
- vytvářet podmínky pro pracovní uplatnění mládeže, a to jak v řádných místech, tak v místech praktikantských a asistentkých,
- organizovat a dotovat kvalifikační a rekvalifikační kurzy a informační a poradenské služby pro mladé lidi.

6. Účast mládeže na životě města

- poskytovat dětem a mladým lidem podmínky a zařízení, v nichž se budou moci vyjadřovat a realizovat na poli tvůrčím, uměleckém, novinářském a moderních informačních technologií,
- podporovat projekty, které stimulují dobrovolnou (neplacenou) práci jako alternativní prostředek sociální integrace nezaměstnaných, jako doplněk ke vzdělávání a jako aktivní formu účasti mladých lidí v jejich místním prostředí,
- iniciovat a podporovat mezinárodní výměny dětí a mládeže a zahrnovat je do smluv a společných projektů s partnerskými městy, a to i v rámci celoevropských struktur,
- v souladu s Evropskou chartou účasti mládeže na životě měst a regionů podporovat participační struktury dětí a mládeže, např. parlamenty či rady dětí a mládeže, ev. ombudsmana dětí a mládeže,
- využívat ekologické podněty mladých lidí pro zlepšení prostředí hlavního města, ale ne k suplování práce těch, kteří za stav prostředí odpovídají.

7. Hendikepovaná mládež

- intenzivně vyhledávat náhradní rodiny pro děti v ústavní péči s využitím masových sdělovacích prostředků,
- zřizovat integrovaná zařízení náhradní rodinné péče,
- zajišťovat velké byty pro pěstounské rodiny,
- podporovat činnost domácích i zahraničních organizací a iniciativ v této oblasti a aktivně s nimi spolupracovat,
- podchytit narušené, problémové rodiny pomocí husté sítě spolupracujících rodičů, učitelů, lékařů a sociálních pracovníků a pomáhat jak rodičům, tak dětem,
- budovat stanice pečovatelské služby pro krátkodobý pobyt dočasně opuštěných dětí bez nutnosti umístění těchto dětí do dětského domova,
- zvláštní péči věnovat i odstranění příčin i důsledků fyzické nebo duševní zaostalosti nebo společenské nepřizpůsobivosti dětí i rodičů,
- věnovat zvláštní pozornost sociálně hendikepovaným mladým lidem z nepodnětných rodin,
- iniciovat a podporovat integraci dětí a mládeže s postiženími mezi ostatní mládež a provádět v tomto smyslu osvětovou činnost,
- podporovat speciální rehabilitační a léčebné přístupy a budovat příznivější technické podmínky pro komunikaci a pohyb hendikepovaných,
- přispívat na reedukaci, rehabilitaci a rekreaci pro hendikepované a dlouhodobě nemocné děti, mladé lidi a jejich rodiny.

8. Legislativní opatření a úloha státní správy a samosprávy

- upřesnit rozdělení kompetencí města a městských částí ve vztahu k dětem a mládeži novelizací Statutu hl. m. Prahy, přijetím opatření zaměřených zejména na prevenci kriminality mládeže, spolupráci městské policie při ochraně dětí a mládeže před negativními vlivy, získávání kluboven a hřišť aj.,

- požádat ministra školství, mládeže a tělovýchovy a poslance Parlamentu ČR zvolené za hl. m. Prahu, aby iniciovali přijetí zákona o ochraně a podpoře dětí a mládeže, dále aby zapracovali ochranu a podporu dětí a mládeže do zákona o obcích, o hlavním městě Praze, o neziskových organizacích, o sdružování občanů a o obecní policii a aby ekonomicky zabezpečili jejich realizaci státním rozpočtem a novelizacemi soustavy zákonů o daních.

9. Ekonomické nástroje a materiální zabezpečení

- vyčlenit v rozpočtu hl. m. Prahy každoročně částku na podporu a ochranu dětí a mládeže ve výši nejméně 0,4 % rozpočtových prostředků města,
- jako doplňkový zdroj zřídit Fond dětí a mládeže a doporučit městským částem zřídit obdobné fondy tak, aby lokální aktivity dětí a mládeže byly finančně podporovány z těchto fondů a z rozpočtu městských částí, kdežto z prostředků hl. m. Prahy poskytovat prostředky na celoměstské projekty,
- vyvíjet vlastní aktivitu i metodickou pomoc jiným subjektům při získávání finanční podpory z fondů EU, Rady Evropy i od jiných tuzemských i zahraničních subjektů,
- podporovat sdružení dětí a mládeže, jakož i sdružení, organizace, a instituce, které s dětmi a mládeží pracují,
- podporovat a financovat výchovné programy v rozhlase, televizi a tisku,
- zvýhodnit nájemné pro aktivity dětí a mládeže v objektech, které jsou ve vlastnictví města,
- poskytovat úlevy na místních poplatcích subjektům pracujícím s dětmi a mládeží a slevy na vstupném do městských zařízení pro dětské skupiny a početné rodiny,
- podporovat informační aktivity dětí a mládeže,
- motivovat ekonomické subjekty, aby uvolňovaly dobrovolné pracovníky pro táborovou činnost,
- zachovat a rozmnožovat majetek města, který byl a je využíván pro mimoškolní činnost dětí a mládeže, usilovat o rozšíření sítě zařízení pro mládež i vzhledem k jejich novým úkolům vyplývajícím z vládních usnesení o sociální prevenci a protidrogové politice.

10. Hlavní partneři pro realizaci uvedených cílů

- zařízení města pro děti a mládež i další, která působí např. na poli kultury (divadla, knihovny, muzea a galerie, Hvězdárna a planetárium, Zoo, Botanická zahrada, Výstaviště, obvodní kulturní střediska a další výchovně osvětová zařízení), tělovýchovy (např. areály zdraví provozované městskými částmi nebo Správou veřejné zeleně) apod.,
- školy a další zařízení rezortu školství (střediska volného času, domy dětí a mládeže, školní družiny a kluby), sociální péče a zdravotnictví, dále humanitárních organizací, církví či nadací,
- sdružení dětí a mládeže a další neziskové subjekty pracující s dětmi a mládeží,
- zainteresované složky státní správy a samosprávy v Praze i na úrovni České republiky (zejména Parlament ČR a jeho orgány, jako Výbor pro vědu, vzdělání, kulturu, mládež a tělovýchovu, Rada České televize, Rada Českého rozhlasu).

Příloha 2

K čemu je program pro mládež na komunální úrovni ?

Důvodová zpráva k zásadám vztahů hl. m. Prahy k dětem a mládeži

Turistika ve sněhu, túry jeskyněmi jako vrchol "zážitkové pedagogiky" a pěnové diskotéky v obrovských halách - tyto hity není bezpodmínečně nutno pojmenovat, aby neustále se proměňující zážitkový svět dětí a mladistvých získal souhlas ze strany politiků a odborných orgánů. Přestože se mnoho aspektů práce s mládeží do značné míry mění, určité základní potřeby přetrvávají. Mění se také formy jejich uspokojení, např. způsob zábavy na diskotékách anebo kulturní formy.

Navzdory často povrchnímu souhlasu: V současnosti lze jen stěží formulovat potřebné konsekvence vyplývající z těchto proměn, jakož i perspektivy práce s mládeží. Abychom tomuto úkolu dostáli, musíme dětem a mládeži nejen pozorně naslouchat, ale potřebujeme rovněž obecně přístupné a aktuálním trendům doby se přizpůsobující programy pomoci.

Práce s mládeží se z času na čas nalézá v krizi, neboť nové zájemce z řad mladistvých pro sdružení a dobrovolnou práci nelze získat pouze starými "osvědčenými" metodami. Na druhé straně někdy ani odborníci zabývající se prací s mládeží neznají odpověď na otázku: "Co musíme učinit, aby se víc dětí a mladistvých místo pouhé konzumace dlouhodobě a s chutí angažovalo?"

Nicméně, některé standardy nám jsou důvěrně známy a určité formy práce s dětmi i mládeží zůstávají po dlouhá desetiletí stejné. Je zapotřebí tyto standardy pojmenovat a současně hledat způsoby, jak nejlépe zachytit a uplatnit nové poznatky. Dobře víme, že jednou ze stěžejních potřeb dětí a mladistvých je získávání míst, prostor a budov za účelem pravidelného setkávání. Děti a mládež tvoří společenskou skupinu, jež disponuje pouze malým finančním obnosem (tato skupina se v současnosti rozrůstá) a je tudíž odkázána na pomoc při organizování volného času, prázdnin a především studijních zájezdů, mezinárodních setkání a vzdělávacích programů.

V Bavorsku nikdo nepochybuje o nemožnosti omezit se pouze na podporu jednotlivých aktivit a o nezbytnosti podporovat infrastrukturu pro práci s mládeží, sdružení a rady mládeže.

Zdaleka již není dostačující zabezpečit práci s mládeží prostřednictvím smluv s komunálními partnery. Musíme spolu s nimi plánovat budoucnost a ruku v ruce s tím stanovit funkce, úkoly a rámec současně podpory. Jestliže otázku plánování pomoci mládeži chápeme správně jakožto proces politického plánování, pak se stane na komunální úrovni vynikajícím nástrojem pro uvedení procesu zkoumání potřeb do pohybu a pro zapojení dětí i mládeže stejně tak jako obcí do tohoto procesu a postupovat tak ve shodě s politiky a příslušnými orgány. Pakliže se nám to podaří, lze lépe předvídat a plánovat cíle a zásadní změny úkolů a díky tomu je cíleně realizovat a posléze korigovat. Na základě rozsáhlého průzkumu potřeb, odborného plánování a následného politického odsouhlasení lze zamezit mnoha nesmyslným experimentům, prestižním projektům a zbytečnému kličkování. Takto naznačené úkoly musí být vzaty za své na všech úrovních: obcí, měst, okresů, krajů i zemí a spolkových orgánů. V souvislosti s diskusí o vzorových směrnících podpory mládeže jsme o to v Bavorské radě mládeže během posledních tří let intenzivně usilovali. Úkoly, jež jsme si v této souvislosti vytyčili, vytvářejí pro takovou diskusi vhodný rámec. Jak spolkový, tak i bavorský Zákon o plánu pomoci dětem a mládeži poskytují dobrou orientaci a solidní základ pro budoucí možnosti a formu rozdělení úkolů mezi jednotlivými úrovněmi. Právě v údobí omezených finančních prostředků je nutno využít šance plánování, i když to není zcela zadarmo. Nyní máme totiž příležitost na základě realistického plánování současnosti a prostředků budoucnosti optimálně podporovat práci s dětmi a mládeží. Levnější to již nebude, zejména vzhledem k tomu, že struktury tvořené dobrovolníky postupně odpadávají z důvodu nedostatečné podpory. V tom smyslu je dobrý komunální plán pro pomoc mládeži také mládežnickým programem na místní úrovni.

**(Norbert Huber,
tajemník Okresní rady mládeže Mnichov-venkov)**

Materiál předkládaný sekci mládeže Výboru mládeže a tělovýchovy Zastupitelstva hl. m. Prahy je výsledkem prací trvajících nepřetržitě od března 1992. Podílela se na nich pracovní skupina, v níž pracovali: Ing. Petr Bechyňák, předseda výboru, RNDr. Miroslav Prokeš, předseda sekce mládeže, Ing. Petr Bratský, člen ZHMP, starosta MČ Jihozápadní Město a starosta střediska Junáka, PhDr. Oto Maget, ředitel DDM hl. m. Prahy, Mgr. Ivan Martínek, vedoucí oddělení mládeže a tělovýchovy odboru školství, mládeže a tělovýchovy Magistrátu hl. m. Prahy, PhDr. Bedřich Hájek, inspektor MŠMT ČR pro oblast mládeže, Ing. Ovečka, starosta MČ Praha 10-Kolovraty.

Materiál prošel dvěma koly připomínkového řízení. K připomínkám byl zaslán všem městským částem hl. m. Prahy, všem odborům Magistrátu hl. m. Prahy a relevantním výborům ZHMP. Připomínky byly do materiálu postupně zapracovány. Přitom bylo nutno neztratit ze zřetele hlavní obsah Zásad, jímž je důsledné uplatnění *Úmluvy OSN o právech a dítěte a Evropské charty účasti mládeže na životě měst a regionů* v podmínkách hl. m. Prahy. Rada připomínkových namítala, že Zásady neobsahují konkrétní opatření, např. legislativu, časový harmonogram, úkoly, stanovení odpovědnosti a finanční náročnosti. Zde šlo o nepochopení toho, že nejprve je nutno stanovit dlouhodobé cíle (zejména při absenci formulovaných zásad vztahů státu k dětem a mládeži), které pochopitelně přesahují jedno funkční období ZHMP. To činí právě předložený materiál. Teprve bude-li v této věci nalezen konsensus, jsme připraveni k dalším krokům, které tyto Zásady předvídají (vyhláška, stanovení priorit, rozpočet, Fond dětí apod.).

O koho nám jde?

Děti a mládež do 26 let tvoří význačnou část populace občanů hl. m. Prahy. Podle údajů k 3. 3. 1991 bylo v Praze 416.647 občanů této věkové kategorie, to znamená 34,5 % obyvatel hlavního města. Vedle toho v Praze studují tisíce děvčat a chlapců, jejichž trvalé bydliště je mimo Prahu. Další v hlavním městě našli pracovní příležitost (někdy jde i o zapojení do "černé ekonomiky") a většinu týdne zde stráví jako obyvatelé města. Jsou zde i mladí bezdomovci a migranti.

Proč je nutné se touto věkovou skupinou zabývat?

Je totiž značně diferencována věkovými zvláštnostmi a z nich vyplývajícími životními podmínkami, potřebami a zájmy. Nejedná se tedy v žádném případě o skupinu homogenní. Je velice odlišná životní problematika dítěte věku předškolního, školáka základní školy, adolescenta či dospělého studenta nebo pracujícího občana.

Hlavním společným jmenovatelem je vrůstání do společnosti dospělých, postupné přebírání sociálních rolí, učení v nejširším slova smyslu. A ovšem plné prožívání nejhezčího období života - dětství a mládí.

Děti a mladí lidé jsou převážně odkázáni na materiální zajištění ze strany svých rodičů a zčásti společnosti. I v období, kdy sami tvoří vlastní rodiny, jsou teprve na začátku své profesionální kariéry, a proto se neobejdou bez pomoci širšího společenství. V dětství a mládí je vše v dynamickém vývoji co do kvality a formy. Tvoří se osobnost, vytvářejí se postoje - lze říci, že se tvoří základy pro fungování rodin i celé společnosti.

Specifickou skupinou jsou zdravotně postižení mladí lidé, kterých je v Praze 18.758, tj. 4,5 % z populace mladých, a dále mládež sociálně hendikepovaná.

Jaká je pražská mládež?

Pražská mládež, která žije v ohraničeném prostředí velkoměsta, má své specifické zvláštnosti. Jejich popis se opírá o sociologické výzkumy uskutečněné v letech 1992 až 1993. Pražská mládež ve svých hodnotových orientacích, ve shodě s mládeží v České republice, preferuje zdraví, mír a zdravé životní prostředí. Další hodnoty však volí odlišně - preferuje více hodnoty jako svoboda, přátelství, láska, - oproti ostatní mladé populaci ČR, která dává přednost reprodukčním hodnotám, jako životní partner, rodina, děti. Podstatné rozdíly v hodnotových orientacích jsou však mezi chlapci a děvčaty. Chlapce charakterizuje spíše orientace na sebe a na hodnoty ekonomické, děvčata orientace více na rodinu.

Morální a právní vědomí pražské mládeže je na vyšší úrovni než české mládeže. Přitom se však více ztotožňuje s morálními než s právními normami. Mladí lidé, hlásící se k levici, více akceptují význam práva a morálky než lidé hlásící se k pravici. Význam morálky a práva je nejvíce uznáván vysokoškolskými studenty, nejméně mladými podnikateli.

Nejvýraznějším životním cílem, ke kterému pražská mládež směřuje, je vytvoření partnerského vztahu, založení rodiny, výchova dětí. Tento cíl preferovalo v roce 1991 plných 56% respondentů, v roce 1992 již 71,9 % dotazovaných. 78 % pražské mládeže přitom odmítá životní strategii odložení sňatku na dobu, až budou v lepší ekonomické situaci.

Více než 90 % mladých lidí soudí, že mladí si musí ve složité ekonomické situaci společnosti prosadit

své zájmy a potřeby individuálně, svou podnikavostí, iniciativou a schopnostmi. V této souvislosti je závažnější hodnocení kvalifikace. V roce 1984 preferovalo mezi svými životními cíli kvalifikaci 25,8 % mladých, v r. 1991 ještě 9,7 %, ale v roce 1992 již jen 0,9 %. Kvalifikace je chápána více pragmaticky, tedy jako prostředek k dosažení ekonomické nezávislosti, nikoli jako cíl. To by potvrzovalo zjištění, že s finančním ohodnocením jsou nejvíce spokojeni respondenti s vysokoškolským vzděláním, nejméně se základním vzděláním. O perspektivnosti svého zaměstnání je přesvědčeno pouze 32 % mladých dělníků, ale 74 % mladých podnikatelů. V porovnání s mládeží v ČR je pražská mládež více do podnikání zapojena (16,4 %) a má k podnikání pozitivnější vztah.

Menší část mládeže zastává radikálně liberalistické postoje prosadit své zájmy za každou cenu. Tato skupina představuje latentní základnu politického extremismu a nelegálního podnikání.

Výzkumy přinesly i některé informace o skupinových a individuálních aktivitách mladých lidí. Ke křesťanským skupinám se hlásí 7,8 % respondentů (oproti 4,7 % ČR). V Praze je dvojnásobek počítačových fandů (11,1 %) a o jednu třetinu více trampů (12,2 %) než v ČR. K hnutí skinheads se hlásí dvojnásobek (1,1 procenta) respondentů než na ostatním území republiky.

Pražská mládež více kouří (25,6 %) než mládež z ostatních částí ČR (16,4 %), v konzumaci alkoholu nejsou rozdíly.

K největšímu nárůstu nikotinismu a alkoholismu mládeže dochází mezi 15. a 18. rokem. Kdo nezačne kouřit a konzumovat alkohol do 19 let, s velkou pravděpodobností zůstane nekuřákem a nebude alkoholikem. Náročnější formy trávení volného času, zejména ve skupinách, vytvářejí ochrannou bariéru před vytvořením návyku na alkohol a kouření.

Mladí Pražané ve svém volném čase nejčastěji sledují televizi, poslouchají rozhlas, čtou noviny a knihy. V těchto aktivitách nejsou rozdíly s ostatní částí mladé populace v ČR. Častější frekvenci aktivit však vykazují ve sportování, ve sledování videa, v turistice a trampování, v mimoškolním vzdělávání, sexuálních aktivitách, malování, fotografování, modelování a v návštěvách divadel. Méně čtou pak v návštěvě diskoték a tanečních zábav, v odpočinku a nicnedělání, v návštěvě kaváren a restaurací.

Zajímavé jsou názory mladých Pražanů na činnost zastupitelstev města. Oproti souboru respondentů z celé republiky nezná činnost zastupitelstev dvojnásobný počet respondentů (64,1%). Nejméně situaci ve městě znají žáci středních škol a učilišť, nejvíce informováni jsou příslušníci inteligence a mladí podnikatelé. Nejkritičtější k práci zastupitelstev jsou mladí lidé levicově zaměření. Z této skupiny je třikrát více kritiky práce zastupitelstev než ze skupiny hlásící se k pravici. Nejvíce kladného hodnocení situace ve městě je ve skupině pravého středu.

Naprostá většina mládeže z Prahy i z ostatních částí ČR se vyjádřila pro přijetí zákona o mládeži naším zákonodárným orgánem (75% respondentů). Kladný názor na užitečnost a potřebu takového zákona vyjádřili jak mladší, tak starší dotázaní. V odpovědích nejsou patrnější rozdíly podle povolání, vzdělání, pohlaví nebo lokality. Zákon by podle nich měl obsahovat zakotvení sociálních úlev a jistot mládeže (slevy, půjčky, možnost získání bytu), finanční zabezpečení škol, podporu ve studiu a pomoc mladým při hledání zaměstnání a uplatnění v praxi. To jsou některé výsledky sociologických výzkumů, které alespoň zčásti charakterizují mládež v Praze. Mohou sloužit jako dílčí materiál k přemýšlení, nevyjadřují však v úplnosti životní situaci mladých Pražanů, zejména některých skupin, které vyžadují největší pozornost orgánů města, např. marginální mládeže a zdravotně a sociálně hendikepovaných. Bude proto třeba v poznávací činnosti systematicky pokračovat.

Jakými prostředky Praha disponuje v péči o děti a mládež?

Na rozdíl od vyspělých evropských zemí u nás zcela chybí soustava zákonů o mládeži. Problematika mládeže je rozptýlena do celé řady zákonů a podzákoných norem. Proto také na úrovni města je státní správa rozdělena mezi mnoho odborů, které v současné době nejsou žádným odborným útvarům, který by komplexně situaci mládeže analyzoval, koordinovány. Město má k realizaci cílového stavu zejména tyto možnosti:

- a) formulování péče, ochrany a pomoci v časových horizontech krátkodobých i dlouhodobých na základě výsledků poznávací činnosti a prognóz,
- b) nástroje k vytváření veřejného mínění, které bude akceptovat a preferovat potřeby dětí, mladých lidí a rodin s dětmi,
- c) přijímání legislativních a ekonomických opatření, která budou zohledňovat potřeby dětí a mládeže v souladu s mezinárodními úmluvami,
- d) vytváření podmínek pro mimoškolní činnost a pro účast mládeže na životě města tak, aby se děti a mladí lidé mohli vyjadřovat ke všem otázkám, které se jich jakkoliv týkají, a také být slyšeni.

Město Praha musí podle potřeb průběžně analyzovat stav života mládeže i její hodnotové orientace:

- počet dětí, věkové rozložení a skladba dle jednotlivých částí města, rizika jejich vývoje, rozložení škol a školských zařízení, dětských hřišť, sportovišť, domů dětí a mládeže a středisek volného času, zdravotních a sociálních center, středisek občanských sdružení pro děti a mládež, pro děti a mládež s postiženími apod.;
- kolik dětí je ovlivňováno výchovně mimo rodinu a školu v pracovní dny a o víkendech, příležitostně či soustavně;

- finanční a personální zajištění práce s dětmi a mládeží v hl. městě Praze (Magistrát hl.m. Prahy) a v městských částech (obvodní a místní úřady);
- podmínky činnosti a potřeby sdružení dětí a mládeže a sdružení pracujících s dětmi a mládeží;
- využití jednotlivých zařízení.

Vztahy mezi jednotlivými články státní správy podílejícími se na realizaci vymezuje obecně Statut hl. m. Prahy, dále budou konkretizovány ve vyhlášce hl. m. Prahy. Odbor školství, mládeže a tělovýchovy (OŠMT) Magistrátu hl. m. Prahy, resp. jeho oddělení mládeže a tělovýchovy, jako hlavní garant a koordinátor bude organizovat podle harmonogramu jednání zástupců (garantů) městských částí a zainteresovaných subjektů. Výsledky, poznatky, poznatky, podněty a návrhy z těchto jednání bude OŠMT řešit v rámci pracovního pořádku. Hlavní úkoly OŠMT při realizaci Zásad by měly být tyto:

a) iniciační

- oblast legislativní i oblast výkonná
- na základě výsledků analýzy i kontrolní činnosti navrhopat další úkoly a postupy při realizaci zásad;

b) koordinační - činnosti MÚP - odbory MÚP,

- činnosti městských částí,

- ostatní instituce a orgány státní správy: finanční úřad, úřad práce, orgány činné v trestním řízení;

c) informační - zajištění informačního toku mezi jednotlivými subjekty;

d) kontrolní - plnění Zásad v souladu s přijatou městskou legislativou;

e) poznávací - pověření přímo řízené organizace MÚP pravidelnou poznávací činností (deskripce stavu v pravidelných časových intervalech).

Magistrát hl. m. Prahy, obvodní úřady a úřady městských částí:

- udržují přehled o existenci a činnosti jednotlivých subjektů zabývajících se dětmi a mládeží a zabezpečují podmínky pro spolupráci zainteresovaných subjektů, aby nedocházelo k tříštění finančních a materiálních zdrojů,
- zajišťují informační toky mezi jednotlivými subjekty (registr sdružení dětí a mládeže a subjektů pracujících s dětmi a mládeží, projektů řešících problematiku dětí a mládeže, vyhledávání a zpracování programů podpory a ochrany mládeže aj.),
- podporují subjekty pracující s dětmi a mládeží v rámci svých finančních i materiálních možností a vlivu,
- zajišťují spolupráci s partnerskými městy v této oblasti.

Obvody a vybrané městské části zabezpečí pracovníka pro oblast dětí a mládeže, kurátory pro mládež, sociální asistenty a terénní sociální pracovníky péče o rodinu a děti.

Realizace programových cílů koncepce vyžaduje pochopitelně jejich **materiální a finanční zajištění**. Protože péče o mládež je typicky meziresortní problematikou, podílejí se na jejím zabezpečování svým majetkem a finančními prostředky různé subjekty. Jejich vzájemnou koordinací, jak ji koncepce předpokládá, by mělo dojít k efektivnějšímu využívání majetku a finančních prostředků.

Vzhledem k tomu, že kvůli nedostatečné legislativě přišly při privatizaci a restitucích dětské organizace v desítkách případů o klubovny, je nezbytné pamatovat na tyto účely majetkem města, resp. bývalého SSM na území Prahy, i při bytové výstavbě. Je nutno vytvořit podmínky pro využívání školních hřišť a dalších zařízení pro veřejnost i pro zpřístupnění či půjčování materiálu v majetku města či škol např. pro prázdninové tábory.

Ve městě funguje relativně ucelený systém škol a výchovně vzdělávacích institucí. O pražském **školství** podrobně pojednávají Zásady řešení problémů pražského školství, schválené Zastupitelstvem hl. m. Prahy. Zvláštní péči je třeba věnovat subjektům rozvíjejícím talentované děti či děti se vzdělávacími problémy nebo usilujícím o integraci hendikepovaných. Opatřeními ve školské politice sledovat a iniciovat rozvoj schopností a dovedností zvyšujících možnosti uplatnění mládeže na trhu práce.

Pro **volnočasové aktivity dětí a mládeže** byla v Praze zřízena střediska volného času - Domy dětí a mládeže. Tato střediska volného času jsou v působnosti školských úřadů a procházejí transformací, která povede ke změnám v jejich ekonomice a k rozšíření úkolů zejména v péči o nezaměstnané absolventy škol, poradenskou a informační činnost, spolupráci s občanskými sdruženími, reprezentaci Prahy a jejich částí atd.

Tabulka č. 1
Přehled základních údajů o střediscích volného času v Praze

SVČ pravidelná činnost Příležitostné akce tábory v r. 1992

	Počet útvarů	počet členů	počet akcí	počet účastníků	počet účastníků
ODDM Praha 1 1)	26	566	47	439	77
ODDM Praha 2	67	647	113	4.286	663
ODDM Praha 3	91	1.173	648	29.256	38
ODDM Praha 4	80	1.129	129	6.051	909
OSMT Praha 4 ²⁾	19	183	16	347	-
MDDM Modřany	56	604	55	542	141
ODDM Praha 5	57	827	232	9.509	473
MDDM Stodůlky	18	204	48	1.270	209
ODDM Praha 6	51	659	146	6.310	376
MDDM Suchdol	19	206	17	922	58
ODDM Praha 7	129	1.994	455	14.799	1.537
ODDM Praha 8	93	1.153	192	6.574	281
ODDM Praha 9	124	1.435	54	2.398	243
MDDM H.Počernice 3)	32	2.402	42		
ODDM Praha 10	53	847	161	4.393	192
DDM hl.m.Prahy	178	2.635	578	26.652	1.719
celkem	1.061	14.262	2.923		

1) V současné době již zrušen.

2) Obvodní stanice mladých techniků - od 1. 9. 1993 jako ODDM

3) Chybějí údaje

DDM hl. m. Prahy je městským zařízením na špičkové evropské úrovni. Zabývá se naplňováním volného času mládeže zejména cyklickými aktivitami, realizuje projekty pro mládež vstupující na trh práce, organizuje zahraniční výměny dětí a mládeže, celopražské i mezinárodní semináře a metodicky pomáhá domům dětí a mládeže (DDM) městských částí i nevládním organizacím.

V Praze působí cca 60 **občanských sdružení dětí a mládeže** a další občanská sdružení, která s mládeží pracují. V následující tabulce jsou uvedena ta, která měla k 1. 11. 1993 více než 100 členů.

Tabulka č. 2

Název	počet členů v Praze
Junák	8 997
Pionýr	5 674
Sdružení mladých ochránců přírody	2 965
Svaz klubů mládeže	2 268
Asociace turistických oddílů mládeže	1 688
Česká tábornická unie	1 563
sdružení Duha	1 344
Kondor	1 125
Nezávislý svaz učňovské mládeže	1 100
YMCA	910
Folklorní sdružení	750
Expedice Natura	566
Studio volného času	543
Květ	506
Real - Mladí liberálové	450
Hudební mládež ČR	400
Pražské ekologické centrum	390
Asociace středoškol. klubů mládeže	350
YWCA	344
Liga lesní moudrosti	285
Hnutí Brontosaurus	250
Mládež Českého Červeného kříže	150

Jejich činnost přispívá k seberealizaci a sebezvzdělávání mladých lidí a jejich výchově k občanské aktivitě, zejména první praxí mladých lidí v začleňování do mechanismů pluralitně demokratické společnosti, a je opět významnou prevencí kriminality mládeže. Tím plní na dobrovolné bázi řadu úkolů za město i stát, na jejichž podpoře jsou naprosto závislá.

Pro město i stát je nejen nutné, ale i výhodné vytvářet těmto SDM materiální, prostorové, ekonomické, informační a legislativní podmínky pro jejich činnost, kterou by jinak město či stát musely zajišťovat svými pracovníky s mnohem většími náklady. Tato SDM převezmou spoluodpovědnost za naplňování této koncepce.

Obdobná situace je i u občanských sdružení, která s dětmi a mládeží pracují. Zejména jde o sdružení občanů, která mají početné složky dětí a mládeže, např. v oblasti tělovýchovy, kultury, ochrany prostředí, zdravotnictví, požární prevence, myslivosti, rybářství, technických sportů a činností.

Řada sdružení vzdělávacího nebo sociálního typu dětí a mládež nesdružuje, ale organizuje pro ně akce nebo pro ně pracuje jiným způsobem. Ty bude město podporovat do té míry, jak jejich činnost přispívá k naplňování této koncepce a jaké mají další možnosti financování.

Pro děti a mládež hl. m. Prahy vyvíjejí činnost např. církve a církevní sdružení, různé nadace a fondy vzdělávacího a humanitárního charakteru, dále komerční kluby mládeže, vydavatelství, sdělovací prostředky, odborné organizace v oblasti výchovy, vzdělávání, ochrany prostředí a péče o zdraví, různé agentury a firmy. Pokud vyvíjejí veřejně prospěšnou činnost v zájmu hlavního města, jejich podpora by měla být pouze nepřímá, zejména legislativní, aby nenarušila konkurenční prostředí tržního hospodářství.

V hlavním městě pracuje celá řada kulturních a klubových zařízení, dobře vybavených sportovních organizací, o jejichž možnostech globálně z hlediska potřeb dětí a mládeže, zejména pro oblast volného času, není přehled. Bude nutné veškeré možnosti města, jeho částí i možnosti subjektů působících v Praze zmapovat a dohodnout s nimi podíl na péči o mládež. Důležitou součástí zásad vztahů hl. m. Prahy vůči dětem a mládeži je **prevence trestné činnosti**. Víme z dostupných údajů, že procento odsouzených mladistvých, které činilo v roce 1984 6,6%, do roku 1990 stoupl na 15,5% a tento podíl nadále stoupá. To je

dostatečný důvod pro věnování péče. Praha ve srovnání s ostatními regiony má procento odsouzených mladistvých největší. Kromě individuální trestné činnosti dochází v Praze i k většímu zapojení mladistvých a dokonce i nezletilých do organizované trestné činnosti. Mladiství vytvářejí vlastní skupiny zaměřené na trestnou činnost.

Zásady vztahů hl. m. Prahy k dětem a mládeži vycházejí z **Úmluvy o právech dítěte** (dítě je definováno do 18 let věku), přijaté Valným shromážděním OSN (příloha 3). Tato úmluva vstoupila v platnost v naší republice v únoru 1991 (zákon 104/91 Sb.). Úmluva zdůrazňuje, že děti jsou zvědavé, aktivní a plné naděje. Měly by mít možnost žít radostně a v míru, hrát si, učit se a růst, rozvíjet se, rozšiřovat své perspektivy a získávat nové zkušenosti. Musí být připravovány pro odpovědný život ve svobodné společnosti. Od nejtělejšího věku by měly být povzbuzovány k účasti na kulturním životě své společnosti a být vychovávány v duchu ideálů vyhlášených Chartou lidských práv. Pokrok ve vztahu k dětem by měl být klíčovým obecným cílem každého vyspělého národa.

Ve vztahu města k mládeži (do 26 let věku) je pak vodítkem obdobný dokument Rady Evropy **Charta účasti mládeže na životě měst a regionů** (příloha 4). Ve vyspělých státech Evropy v současné době je tento přístup k mladé generaci všeobecně přijímán. V mnoha zemích jsou v platnosti zákony, které speciálně řeší úkoly států a samosprávných celků vůči mládeži. Tyto zákony jsou rozpracovány v rámci regionů a obcí a stanoví zcela konkrétní úkoly (včetně rozpočtových pravidel) ve všech hlavních oblastech péče, ochrany a pomoci mládeži. Na úrovni měst existují úřady mládeže, pověřené řešením, koordinací a zabezpečováním této problematiky se širokými kompetencemi, zejména ve finanční a ekonomické podpoře a zabezpečení, v ochraně před nepříznivými vlivy, které na mládež působí, a v poradenské a hmotné pomoci mládeži. Z důvodu chybějící legislativy na úrovni ČR je nutno pokrýt na úrovni hl. m. Prahy především tyto oblasti:

- rozdělení úkolů mezi městem a městskými částmi,
- problematika kluboven,
- příprava pracovníků pro volný čas,
- problematika nezaměstnanosti mládeže,
- vymezení působnosti Městské policie v ochraně mládeže,
- sociální problematika a prevence negativních jevů ohrožujících děti a mládež.

Dnešní všeobecně uznávaná nutnost cílevědomého zájmu o potřeby mládeže vychází i z negativních zkušeností předchozího období v některých městech, která nevěnovala potřebám mládeže dostatečnou pozornost. To mělo za následek prudký **vzrůst závislosti mládeže na drogách** (např. Amsterdam na 17%, Kolín n. Rýnem na 16% populace mládeže), vzrůst kriminality mládeže (např. Londýn za deset let desetinasobný nárůst), i celkovou radikalizaci mládeže, provázenou snahou o devastaci struktur vytvořených dospělými. Na tomto stavu se podílela jak poměrně vysoká nezaměstnanost, zejména mládeže bez kvalifikace, tak také vždy ignorace měst vůči potřebám mládeže, provázená rušením jejich zařízení, klubů, sportovišť a kulturních zařízení. I když k těmto postojům měla města vždy vážné ekonomické důvody, později pak zjistila, že náklady na represi a obnovení rovnováhy na horší úrovni si vyžádaly mnohonásobně větší ekonomické oběti než důsledně prováděná prevence v pravý čas.

V oblasti prevence negativních jevů u dětí, mládeže a dospělých má dominantní význam Středisko pro mládež - školské zařízení s celoměstskou působností. Jako jediné v Praze zajišťuje ochrannou výchovu chlapců, léčebně výchovné pobyty pro mládež se závislostí na škodlivých látkách a pro závislé hráče. Světovou zdravotnickou organizací WHO bylo vybráno jako pracoviště participující na projektu "Děti ulice".

Návrh zásad vztahů města k mládeži má tedy zajistit zdravý vývoj města v budoucích desetiletích a z dlouhodobého hlediska také optimalizovat prostředky, které město do tohoto svého základního úkolu vkládá. Má složku, která by měla napomáhat vytváření podmínek pro zdravý životní styl mládeže, i složku preventivní, která by měla bránit negativním vlivům. Zásady vztahů k dětem a mládeži v hl. m. Praze sledují několik oblastí. Návrh jejího řešení i vlastní realizace jsou však možné jen v dlouhodobém působení ve vzájemné spolupráci všech subjektů (viz kap. 6 Zásad) a zvláště za spolupráce a výrazné účasti mladých lidí samých.

Materiál řeší problematiku mimoškolní výchovy a vzdělání, včetně objevování a vedení talentů, pro rozvoj města mimořádně důležitých, problematiku **péče o volný čas mládeže**, který do značné míry utváří životní styl mládeže a současně jako raná zkušenost působí na aktivní životní způsob v dospělosti. Zabývá se i základními předpoklady pro harmonický rozvoj osobnosti mladého člověka - jeho rodinným zázemím. Volný čas jako nezbytná součást duševní hygieny má nejen funkce kompenzační a rekreační. Účelné využívání volného času plní sociálně preventivní funkci pěstováním rezistence vůči negativním vlivům. Cílem v této oblasti je nejen smysluplně naplňovat volný čas dětí a mládeže, ale i vypěstovat návyky pro jeho trávení. V rámci náplně volného času je třeba podporovat i sebevzdělávání.

Celková nabídka aktivit organizovaných i spontánních by v Praze měla být taková, aby ve svém spektru pokrývala potřeby a zájmy mládeže, a to jak v husté síti se snadnou dostupností i přístupností (ve smyslu bez organizačních omezení), tak s větší spádovou oblastí, předpokládající vyšší stupeň motivace (projevující se větší časovou náročností, popřípadě i vyšší finanční účastí na krytí nákladů). Zvláštní pozornost věnovat aktivním formám naplňování volného času a rozvíjení tvořivého potenciálu mladých lidí.

Zásady řeší problematiku **sociální a zdravotní prevence**. Sociální zabezpečení mladé generace

obsahuje širokou škálu problémů od prenatálního vývoje plodu a narození přes kojenecký, batolecí a předškolní věk, školní docházku, přípravu na zaměstnání až po založení vlastní rodiny. Základním předpokladem zlepšení zdravotního stavu dětí a mládeže v Praze je trvalé zlepšování jejich životního prostředí včetně účinného systému monitorování, důsledného uplatňování regulačních opatření a realizování ozdravných pobytů nejohroženějších skupin.

Je třeba finančně podporovat projekty ekologické výchovy, které zvýší citlivost k problémům prostředí, ve školách i ve sdruženích, realizované tradičními i experimentálními formami.

Cestování, zahraniční pracovní a jazykové stáže, dobrovolná služba a zejména výměny dětí a mládeže jsou důležité pro rozvoj mezikulturního poznání, výchovu k demokracii a občanské aktivitě. K zabezpečení této činnosti v Praze je nutno zřídit síť levných ubytoven pro mládež.

Dále jde o problematiku nejen zdravotně, ale i sociálně **hendikepované mládeže**, která tvoří značnou část populace. Potřebují-li zdravé děti ke svému harmonickému vývoji zázemí dobře fungující rodiny, platí to ve zvýšené míře pro děti trpící různými typy postižení. Přítomnost dítěte s postižením představuje pro rodinu zvýšenou zátěž. Proto si tyto děti a mládež zaslouží pozornost a všestrannou podporu.

.pa

**Charta účasti mladých lidí na životě obcí a oblastí,
přijata 2. Evropskou konferencí o politice vůči mládeži 28. 9. 1991
(Llangollen, Wales)**

ČÁST I. POLITIKA V JEDNOTLIVÝCH SEKTORECH

1. Místní a oblastní úřady se domnívají, že účast mladých lidí na životě měst a regionů odpovídá všeobecné politice založené na sladěném propojení politiky v jednotlivých sektorech, a zavazují se řídit se principy této charty a zavádět rozličné formy participace, jež prosazuje, v konzultaci s mladými lidmi a jejich představiteli.
2. Prosazované principy a rozličné formy participace platí pro všechny mladé lidi bez jakékoli diskriminace, zejména etnických, rasových, národních, sociálních a kulturních menšin.

Volný čas a sociálně kulturní aktivity

3. Obce a regiony na sebe berou odpovědnost za implementaci politiky ve prospěch organizovaných sociálně kulturních činností, zejména sdružení dětí a mládeže, mládežnické iniciativy a střediska pro volný čas, která spolu s rodinou a školou, resp. zaměstnáním
 - a) jsou jedním z pilířů soudržnosti obyvatel obcí a regionů,
 - b) a jsou ideální pro participaci mládeže a realizaci politiky obcí a regionů vůči mládeži v oblasti sportu a tělovýchovy, kultury, dovedností, podnikání, hudební tvorby, divadla a ostatních umění, jakož i na poli sociální akce.
4. Vzhledem k aspiracím mladých lidí a jejich schopnostem vymýšlet a realizovat mikroprojekty, obce a regiony budou podporovat i pružné formy organizace a struktur sdružení, jako např. střediska mládeže vedená samotnými mladými lidmi.
5. Místní a regionální úřady budou motivovat rozvoj organizací mladých lidí, kteří jsou nejizolovanější od života společnosti, což vyplývá z akumulace nestability, kterou zažívají.
6. Aby bylo možno rozvíjet síť místních a oblastních sdružení mládeže, místní a oblastní úřady se hlásí k tomu, že pomocí příslušných opatření budou podporovat zvláště ty organizace a sdružení, které školí mladé lidi jako vedoucí sdružení a organizací dětí a mládeže i jako mladé sociální pracovníky, kteří mají velkou roli v životě klubů a sdružení mládeže v obci či regionu.
7. Místní a oblastní úřady se zaručují, pokud to umožňuje legislativa na místní a národní úrovni, že umožní mladým lidem od 16 let hlasovat a aktivně pracovat ve statutárních orgánech mládežnických sdružení a organizací, jejichž jsou aktivními členy.

Podpora zaměstnanosti a snižování nezaměstnanosti mládeže

8. Místní a oblastní úřady budou realizovat či umožňovat vhodnými prostředky, jež mají k dispozici, sociální a hospodářské programy pro zaměstnanost mládeže, aby tak řešily jednu z příčin, které způsobují její nezařazení do společnosti.
9. Se záměrem realizovat konkrétní smluvní politiku ve prospěch zaměstnanosti mládeže vybudují struktury pro konzultace mezi zaměstnavateli, orgány školství, práce a sociálních věcí a představiteli sdružení mládeže v obci či regionu.
10. Převezmou plnou odpovědnost za stimulování zaměstnanosti mladých lidí, zejména v těchto oblastech:
 - a) úzká spolupráce se školami a vzdělávacími institucemi v boji proti neukončenému, resp. nedostatečnému vzdělání,
 - b) zřizování místních středisek pro pomoc mladým lidem, již mají vážné obtíže při hledání zaměstnání, protože nemají dostatečnou kvalifikaci nebo trpí rodinnými či jinými hendikepami,
 - c) prioritní podpora mladých lidí, již chtějí založit malý podnik nebo družstvo, poskytováním prostor, zařízení a finančního i podnikatelského poradenství,
 - d) podpora činnosti mládežnických sdružení a organizací a klubů mládeže, které jsou důležitým rysem sociální scény na lokální úrovni, zvláště těch, které pracují se znevýhodněnou mládeží, pomocí smluvní finanční výpomoci, daňových výjimek a sociálních dávek, jakož i podporou z hlediska výcviku a vybavení,
 - e) podpora projektů, které stimulují dobrovolnou (neplacenou) práci jako alternativní prostředek sociální integrace nezaměstnaných, jako doplněk ke vzdělávání a jako aktivní formu účasti mladých lidí v jejich místním prostředí,
11. Ve spojitosti s budováním Evropy, místní a oblastní úřady se zavazují, že podpoří ta sdružení, která umožňují mobilitu mladých lidí pomocí programů výměn mladých pracujících, dobrovolníků a studentů a která vytvářejí sítě výměn mladých pracujících.

Bydlení a urbanismus

12. Místní a oblastní úřady vytvoří podmínky k tomu, aby spolu se zástupci mládežnických sdružení realizovaly urbanistickou koncepci založenou na integrovaném životním prostředí, v němž bydlení, zařízení pro volný čas, obchody, školy, hřiště i pracoviště budou navzájem blízko.
13. Při organizování systémů městské dopravy vytvoří města mechanismus participace, který umožní mladým lidem zúčastnit se tohoto organizování. Tento mechanismus by měl rovněž umožnit spolupráci na nadobecní úrovni.
14. Místní a oblastní úřady budou provádět takovou urbanistickou politiku, která pevně zahrne mladé lidi do poradních struktur složených z místních a regionálních volených zastupitelů, hospodářských činitelů, architektů a zástupců sdružení, jejichž cíl je
- vytváření programů pro harmonické prostředí, vedoucí k osobní seberealizaci a rozvoji reálné solidarity mezi generacemi;
 - koordinovaná urbanistická politika, která bere ohled na sociální a mezikulturní reality při projektování výstavby a renovace domů.
15. V úzké spolupráci s organizacemi mládeže, nájemníků a spotřebitelů, agenturami pro sociální bydlení a sociálními pracovníky podporují, resp. zajišťují, místní úřady vytvoření:
- místních informačních středisek o bydlení pro mladé lidi, jejichž účelem by mělo být
 - poskytovat úplné informace o možnostech bydlení s ohledem na prostředky a požadavky jednotlivců,
 - poskytovat veškeré potřebné informace o současné legislativě a o právech a výhodách, které zaručuje,
 - pomáhat ubytovat mladé lidi se sociálními nebo rodinnými těžkostmi.
 - místních záručních fondů, které pomohou mladým lidem zpřístupnit bydlení.

Vzdělávání a účast mládeže na jeho řízení

16. Místní a oblastní úřady v rámci své působnosti povedou školy, aby zaváděly vzdělávání v oblasti lidských práv a motivovaly mladé lidi, aby se plně zapojili do školního života a aktivit sdružení, jakými jsou např. mimoškolní činnosti a výměny žáků.
17. Místní a oblastní úřady dají školním projektům, které jsou zaměřeny na integrování mládeže do života obcí a regionů, zvláštní stimulaci i finanční podporu tím, že:
- podpoří projekty sdělovacích prostředků vedených mladými lidmi tak, aby jim pomohly rozvíjet schopnost vyjadřovat se a komunikovat,
 - budou stimulovaly participaci mládeže ve školních strukturách, aby se seznámila s fungováním demokracie,
 - podpoří mládežnické výměny a multilaterální kontakty mezi mladými lidmi a školami evropských obcí, aby byli připraveni na život ve společnosti různých kultur.
18. Orgány, které schvalují školní osnovy a výukové programy, přizvou mladé lidi do poradních orgánů, které plánují osnovy a vzdělávací akce, jež dávají mládeži možnost vyjádření, jako jsou divadlo, výtvarné umění, hudba, literární tvorba a novinářství.

Péče o zdraví a sociální prevence

19. S ohledem na propagaci naléhavosti realizace projektů pocházejících od mladých lidí a hodících se pro rozvoj koncepce celkového zdraví i pro dynamiku života komunity, místní a regionální úřady vytvoří institucionální mechanismus pro konzultace mezi organizacemi mládeže, volenými zastupiteli a všemi sociálními a profesionálními skupinami činnými v sociální oblasti a v propagaci zdraví.
20. Tváří v tvář pustošivému účinku alkoholu a drog na mládež, obce a regiony budou zřizovat, rozvíjet a podporovat poradenské služby pro mladé lidi s uvedenými problémy, jakož i speciální školení pro mladé sociální pracovníky, dobrovolníky a funkcionáře sdružení, která rozvíjejí preventivní a rehabilitační strategie pro ohroženou mládež.
21. Vzhledem k různým překážkám, před nimiž stojí mladí lidé, co se týče jejich sexuálního a rodinného života, ač jde o klíčové životní oblasti zejména pro mládež, obce a regiony budou podporovat vytváření služeb sexuálního vzdělávání a plánovaného rodičovství. Zároveň budou stimulovaly účast mladých lidí při plánování a vyhodnocování projektů a akcí pořádaných těmito službami a středisky.
22. Vzhledem k současnému nárůstu pohlavně přenosných chorob, obce a regiony zesílí propagační a informační kampaně a preventivní opatření zaměřená na mladé lidi tak, aby podpořily ducha solidarity ve společnosti a společenské vztahy, v nichž není místa pro morální odsudky a segregaci. Mladí lidé a zástupci místních sdružení mládeže by měli být přímo účastni na přípravě a zavádění těchto informací a programů akcí.

Informační střediska a databanky pro mládež

23. Jako reakce na požadavky mladých lidí budou obce a regiony podporovat a propagovat informační a

poradenská střediska nabízející služby všem mladým a poskytující jim přímé informace o široké škále otázek jako naplnění volného času, sport, kultura, bydlení, sdružení mládeže, brigády, možnosti získávání kvalifikace.

Politika stejných příležitostí

24. Místní a oblastní úřady se pevně zavazují, že učiní vše pro optimalizaci podmínek pro rovnou účast mužů a žen na životě obcí a regionů, zvláště realizací politiky dávající mladým ženám přístup k odpovědným místům ve sdruženích, politice a místní správě.

25. V rámci své působnosti budou místní a regionální úřady propagovat již od raného dětství vzdělávací politiku rovnosti mezi muži a ženami a poskytovat učitelům prostředky k překonávání sociálních a kulturních stereotypů.

26. Aby stimulovaly rovnost mezi muži a ženami, obce a oblasti

a) uvolní ze svých rozpočtů částky na mzdy kvalifikované osoby, která bude mít na starosti rovnoprávnost a ženské otázky;

b) přijmou střednědobý plán na odstranění nerovností mezi mladými lidmi;

c) zveřejní roční zprávu o opatřeních k vytváření rovnosti, obsahující statistiky podle pohlaví a věkových skupin;

d) budou realizovat specifickou politiku ve prospěch dívek a mladých žen tím, že aktivně podpoří vytváření komisí ke koordinaci politiky rovnosti mezi muži a ženami.

27. Tato politika by měla zejména:

a) umožnit dívkám a mladým ženám získat informace o kvalifikačních kurzech,

b) poskytováním stipendií a pořádáním specifických kursů motivovat dívky a mladé ženy k získání kvalifikace,

c) trénovat je pro veřejnou správu tím, že se pověří funkcemi na nejvyšší úrovni na bázi kvót míst rezervovaných pro ženy,

d) přijmout finanční opatření pro sociální služby na pomoc dívkám a mladým ženám.

Politika pro venkov

28. Regionální úřady a venkovské obce budou realizovat zvláštní politiku pro venkovské oblasti tím, že:

a) dají prioritu podpoře středních podniků a družstev zřízených mladými lidmi a zároveň vystupňují politiku zvyšování zaměstnanosti na venkově, zvláště podporou malých a středních podniků a zpracování místních zemědělských produktů;

b) budou preferovat takovou bytovou politiku pro venkov, která umožní mladým lidem, aby tam žili,

c) realizují takovou vzdělávací politiku, která umožní propojení venkovských škol tak, aby se zajistila vzdělávací zařízení, která umožní mládeži, aby se plně účastnila života své obce;

d) zachovají či vytvoří učební příležitosti, které zajistí mladým lidem právo učit se ve svém vlastním regionu;

e) budou podněcovat mládežnické kluby a sdružení, vytvářet a podporovat vesnická střediska či mobilní zařízení přístupná každému a podněcovat mládežnické akce a organizace,

- jež stimulují sociální a kulturní život,

- jež nabízejí mladým lidem vzácný únik z izolace a dávají jim šanci převzít zodpovědnost za svůj život a řešit problémy, jež se jich nejvíce dotýkají;

f) budou pomáhat mladým lidem, aby hráli aktivní roli při organizování místních záležitostí.

Specifická kulturní politika

29. Místní a oblastní úřady se budou snažit poskytovat mladým lidem podmínky a zařízení, v nichž se budou moci vyjadřovat a realizovat výtvarné schopnosti, například tím, že:

- podpoří vzdělávání a tvůrčí vyjadřování hudbou, uměním a žurnalistikou,

- pomohou zpřístupnit mladým lidem moderní vyjadřovací a komunikační prostředky a moderní technologie,

- poskytnou jim prostory, informační kanály a logistickou infrastrukturu důležitou pro jejich tvůrčí a kulturní činnost,

- zřídí komunikační střediska, jako místní či regionální rozhlasovou stanici či televizní kanál, v nichž budou aktivně zapojeni mladí lidé.

Ochrana prostředí

30. Vědomy si, že problematika prostředí ovlivňuje nejvíce mladé lidi, kteří budou muset napravovat chyby minulosti, obce a regiony založí mládežnickou nadaci ochrany prostředí, spravovanou hospodářskými činiteli, volenými zastupiteli a zástupci sdružení mládeže, kteří určí ekologické priority svého regionu.

31. Konfrontovány se stále viditelnější degradací prostředí způsobenou naším způsobem života a krátkozrakým uvažováním místní a regionální úřady finančně podpoří projekty ekologické výchovy, které zvýší uvědomělost k problémům prostředí, ve školách i ve sdruženích, realizované tradičními i experimentálními formami.

32. Místní a regionální úřady podpoří mezikulturní výměny zaměřené na globální pochopení problémů prostředí a z toho plynoucí uvědomění si nezbytnosti nadnárodních struktur.

ČÁST II. INSTITUCIONÁLNÍ ÚČAST MLÁDEŽE NA SAMOSPRAVĚ OBCÍ A REGIONŮ

33. K zabezpečení této politiky v jednotlivých sektorech místní a regionální úřady optimalizují institucionální podmínky pro účast mladých lidí na rozhodování a na debatách, které je ovlivňují.

34. Institucionální podmínky pro participaci jsou vtěleny do struktur, jež mohou na sebe vzít různé formy v městské části, městě, na vesnici či dokonce v regionu; tyto struktury by měly umožnit mladým lidem a jejich zástupcům být plnoprávními partnery ve věcech, které se jich týkají.

35. Uspořádání partnerství, jež je jedním z prostředků, jak mladí lidé mohou být slyšeni a tak zlepšit svou roli a status v obci, jsou základním klíčem k praktické aplikaci této Charty účasti.

Delegát mládeže

36. Mají-li být mladí lidé skutečně zastoupeni v orgánech obcí a regionů, musí existovat post "delegáta mládeže" v obecním či oblastním úřadu. Kde tato praxe dosud není institucionalizována, místní a regionální úřady zváží v rámci současně platné legislativy možnosti vytvoření takového postu, jenž by měl být obsazen mladou osobou jmenovanou na návrh sdružení atd.

Během pevného funkčního období bude tato osoba pomáhat oddělení mládeže městského úřadu, sledovat konzistentnost politiky vůči mládeži s jejími cíli a koordinovat veškerá rozhodnutí, která se dotknou mladých lidí.

Struktura pro spolurozhodování o projektech

37. Mladí lidé uskutečňují sociální a kulturní změny, které se odehrávají v komunitě, čtvrti nebo vesnici. Měli by proto převzít přímou odpovědnost za projekty a hrát aktivní roli v příslušné politice vůči mládeži.

Pro tento účel vytvoří místní a regionální úřady rady mládeže fungující jako struktury pro aktivní participaci, v nichž:

- mladí lidé jsou voleni svými vrstevníky,
- mladá osoba zvolená za předsedu shromáždění obvykle spolupředsedá plenárním zasedáním se starostou nebo radním odpovědným za otázky mládeže,
- s výjimkou starosty, resp. radního odpovědného za mládež, se mládežnické zastupitelstvo skládá výhradně z mladých lidí.

38. Mladí lidé jsou do těchto rad voleni na bázi sociologických realit v příslušných obcích, např. neformálních skupin mládeže ze čtvrti, sdružení a organizací mládeže, středisek mládeže a volného času, rad mládeže, škol.

39. Na základě rozpočtu přiděleného místními či regionálními úřady působí tyto rady mládeže čtyřmi metodami:

- zjišťují potřeby a aspirace mladých lidí a analyzují problémy s nimi spojené jako bydlení, urbanismus, volný čas, kulturu.
- v podvýborech studují proveditelnost projektů ve spojení s odborníky, členy zastupitelstev a úředníky
- sestavují rozpočty, přijímají a realizují usnesení,
- vyhodnocují výsledky.

40. Stejně jako k realizaci projektů mohou být tyto rady svolány za účelem prodebatování otázek týkajících se mladých lidí v dané městské části, městě či vesnici. Tím, že mladí lidé dostanou příležitost vyjadřovat svoje názory na problémy, které se jich týkají, učí se životu v demokracii a řízení veřejných věcí.

Konzultativní struktura

41. Jde o fórum za účelem stálého a pravidelného dialogu mezi členy zastupitelstva a zástupci sdružení a organizací mládeže, (což mají být mladí lidé zvolení svými vrstevníky), mladými sociálními pracovníky, kluby mládeže, sociálními středisky, středisky volného času, středisky plánovaného rodičovství, informačními středisky a středisky služeb nebo představiteli rady mládeže, koordinačního to orgánu zprostředkovávajícího styk mezi sdruženími mládeže v dané obci, resp. regionu.

Tato struktura je fórem, jež navrhuje a sleduje politiku v jednotlivých sektorech v konzultaci s mladými lidmi.